

**Сигурно и истинско детство
за уязвимите български деца!**

ДО
Г-Н ИВАЙЛО КАЛФИН
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ДО
ПРОФ. ТОДОР ТАНЕВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДО
ГИНКА ЧАВДАРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНТЕ В БЪЛГАРИЯ

ДО
ЧЛ. КОР. ПРОФ. Д-Р ВАНЬО МИТЕВ, ДМ, ДБН,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪВЕТА НА РЕКТОРИТЕ НА ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА В БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н АНГЕЛ ГЕОРГИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НАЦИОНАЛНОТО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА СТУДЕНТСКИТЕ СЪВЕТИ

Относно: Избягване на дискриминационни практики по отношение на децата, настанени в приемни семейства при прилагането на образователните, социалните и общинските мерки за подкрепа на деца, лишени от родителска грижа.

УВАЖАЕМИ Г-Н КАЛФИН,

УВАЖАЕМИ ПРОФ. ТАНЕВ,

УВАЖАЕМИ Г-Н МИТЕВ,

УВАЖАЕМИ Г-Н ГЕОРГИЕВ,

Националната асоциация за приемна грижа (НАПГ) е българска неправителствена организация, която е създадена от приемни родители от страната. НАПГ обединява усилията на приемните родители, неправителствени организации и партньори за намаляването на броя на изоставените деца, както и за осигуряването на истинско детство за деца в риск от изоставяне или живот в социални домове. В Националната асоциация по приемна грижа членуват повече от 200 приемни родители от цялата страна.

Ние подготвихме това становище като отговор на различни практики в общини, средни и висши училища по повод различното третиране на децата и младежите, настанени в приемна грижа в сравнение с децата и

1463, гр. София; бул. „Витоша“ 58, ет. 4, Телефон: 0879 279 281, www.napg.eu, info@napg.eu

младежите, настанени в специализирани институции – т.нар. социални домове и центрове за настаняване от семеен тип, популярни в обществото като домове за сираци. В НАПГ се получават различни сигнали, сред които отказ на българско висше училище да признае, че младеж, настанен в приемно семейство е със сходен статут на младежите, напускащи социални домове. НАПГ консултира и случай на ученици, настанени в приемна грижа, които не могат да ползват преференция за закупуване на транспортна карта на по-ниски цени, какъвто режим е въведен за децата и младежите в социални домове в някои от общините в България. Макар и вторият въпрос да е от компетенцията на местните власти, ние бихме искали със съдействието на всички страни да изясним липсата на разлика между статута на децата и младежите, настани в домове и статута на децата и младежите, настанени в приемни семейства.

Според действащото българско законодателство (Закон за закрила на детето¹ и свързаното законодателство) децата и младежите, които са част от системата за закрила имат еднакъв правен статут, от гледна точка на обема права, които им осигурява настаняването извън биологичното им семейство. Основанията, поради които попадат в системата са ясно посочени в закона (чл. 25 33Д), като приемната грижа и настаняването в специализирани институции по своята същност са различни мерки за закрила за настаняване извън семейство (чл. 27 и сл. 33Д). Те се налагат при условията на изчерпателност, като приоритет се дава на мерките за закрила, които предлагат на първо място грижа в семейството и в общността, и само ако не могат да бъдат предложени подобни мерки – децата и младежите се настаняват в специализирани институции (чл. 35, ал.2 33Д).

Според този правен режим, децата и младежите, независимо каква е мярката за закрила, която е наложена от съда с цел тяхната защита, имат еднакъв обем права, гарантирани от закона. Ако са предвидени конкретни предимства (целта на които им е да създадат позитивна дискриминация – възможности, с които да се компенсират липсата на достатъчно условия за развитие, такива, каквито има всяко дете в семейство), то с оглед прилагането на закона за закрила тези предимства следва да важат за всички деца и младежи, които са с мерки за настаняване извън семейството, част системата за закрила.

През 2010 г. правителството прие Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“, и 10 годишен план за нейното изпълнение. Според този широко подкрепен от Европейската комисия документ, се предвижда в 10 годишен срок да бъдат затворени всички специализирани институции и като се развие системата за закрила, така че всяко дете и семейство да бъде подкрепено с адекватни мерки и услуги в общността. Основна алтернатива за децата, които остават в системата закрила, е предвидена да бъде приемната грижа. През последните 2 години в изпълнение на тази национална програма от 100 децата в приемна грижа през 2009, сега те са повече от 1000. Следвайки последователно тази политика, приемната грижа и настаняването на деца в тази услуга ще се превърне в основата мярка за закрила за деца, които попадат в системата за закрила. **В този смисъл, за да бъде приложен справедливо духа на закона, следва всички деца с мерки за настаняване извън семейството (приемна грижа, резидентна услуга в общността и специализирана институция) да имат еднакъв обем права.** Всички документи, които предвиждат определени предимства и облекчения за тях, трябва да отразят адекватно това положение като третират посочените групи деца и младежи еднакво. Ако този принцип не бъде спазен, ще е налице неравно третиране и съответно пряка дискриминация (чл. 4, ал. 2 Закона за защита срещу дискриминация).

Различни актове, които определят достъп до различни преференции за деца/младежи, лишени от родителска грижа, настанени в домове, могат да засягат:

- Приемането в детска градина с предимство
- Приемането в първи клас с предимство
- Приемането в професионална гимназия с предимство при наличието на определен успех

¹ Обн. ДВ. бр.48 от 13 Юни 2000г., посл. изм. изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.

- Освобождаването от такса за кандидатстване във висше училище
- Освобождаването от семестриална такса до навършването на определена възраст
- Закупуването на транспортна карта на преференциална цена
- Безплатен достъп или достъп на по-ниска цена до културни и образователни услуги, предоставяни от общини и общински структури

С оглед на компетентността на всяка една от страните, молим да се извърши преглед на нормативните актове, които третират придобивки за децата и младежите, настанени в домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа. Молим съобразно компетентността да бъде извършена промяна в нормативните, поднормативните актове, наредбите и разпорежданията, които да включват и децата и младежите в приемни семейства. Предлагаме в текстовете вместо категорията децата от домове или специализирани институции, го замените с формулировката „децата/младежите с мярка за закрила, настанени в приемно семейство, резидентна услуга в общността или специализирани институции.“ По този начин ще се улесни достъпа до образование или до права на общинско ниво на деца и младежи, които не са настанени в домове за деца, лишени от родителска грижа, но са обект на държавна закрила.

С УВАЖЕНИЕ,

МИРОСЛАВ ДОЛАПЧИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА

